

Vergaderjaar 2020–2021

29 398

Maatregelen verkeersveiligheid

Nr. 917

BRIEF VAN DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 april 2021

In mijn brief van 9 november 2020¹ heb ik uw Kamer geïnformeerd dat ik de heer Roemer heb gevraagd advies uit te brengen over verbetermogelijkheden in de rijkschoolbranche. Aanleiding voor mijn adviesvraag zijn de problemen in de rijkschoolbranche waarover herhaaldelijk met uw Kamer is gesproken.

Hierbij bied ik u het advies «Van Rijles naar Rijonderwijs» van de heer Roemer aan over de kwaliteitsverbetering van de rijkschoolbranche². Mijn waardering voor de inspanningen van de heer Roemer en zijn team voor dit advies is groot. Hiermee wordt een nieuwe visie gegeven op de rijkschoolbranche, gericht op een veiliger beginnende bestuurder waarmee de verkeersveiligheid wordt vergroot. De heer Roemer merkt op dat het overgrote deel van de rijkscholen en rijinstructeurs alle inzet toont om leerlingen op te leiden tot veilige beginnende bestuurders. Ik onderschrijf deze constatering van harte.

Het advies van de heer Roemer is een vervolg op het initiatief van de alliantie Samen Sterk in het najaar van 2019 om gezamenlijk verbeteringen te realiseren in de sector.³ Het gaat om verbetering van de kwaliteit van de rijkschoolbranche. De heer Roemer heeft zich laten bijstaan door een breed samengestelde begeleidingsgroep. Er zijn onder meer analyses en verbetervoorstellen geformuleerd met behulp van de begeleidingsgroep en enkele wetenschappers. Ook zijn brede online-bijeenkomsten georganiseerd om zoveel mogelijk inbreng op te halen. Bovendien is een enquête breed uitgezet binnen de rijkschoolbranche. Het perspectief van consumenten is eveneens meegenomen.

¹ Brief stand van zaken CBR, Kamerstuk 29 398, nr. 881

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

³ Over de voorstellen van de alliantie heb ik u geïnformeerd met mijn brief van 4 september 2020 (Kamerstuk 29 398, nr. 851).

Aan de hand van de analyses en verbetervoorstellen is de heer Roemer tot zijn advies gekomen. Dit advies kan volgens de heer Roemer rekenen op draagvlak van de rijkschoolbranche.

Inhoud van het advies op hoofdlijnen

In het advies kiest de heer Roemer voor een brede aanpak van de signalen in de rijkschoolbranche die verbetering behoeven. Er wordt tegemoetgekomen aan de behoefte om te komen tot een omslag van een examen-gestuurd systeem, waarin de inhoud van de rijopleiding bijna uitsluitend wordt bepaald door de inhoud van het rijexamen, naar een examen- en opleiding-gestuurd systeem.

Het gaat hierbij om de volgende onderwerpen:

- de rijopleiding van de leerling (er is onvoldoende integratie in de opleiding van de leerling van theorie en praktijk en er is sprake van een doorgesloten examentraining);
- het theorie- en praktijkexamen (relatief lage slagingspercentages, fraude bij examens zoals diefstal, omkoping en identiteitsfraude);
- de rijkschool (bedrijfsvoering moet verbeterd, rijlessen worden onder de kostprijs aangeboden, verdienen aan examens, misleidende informatie aan consumenten, omkoping en witwassen van geld, ontbreken van een garantiefonds en rijkschoolbranche-omvattende klachtenregeling);
- de rijinstructeur (kwaliteit moet meer herkenbaar, er is beperkte permanente educatie).

De heer Roemer adviseert het volgende pakket aan samenhangende maatregelen:

- start met een kwalitatief hoogwaardige rijopleiding, waarbij naast examen-gestuurd ook wordt gestuurd op de kwaliteit van het rijonderwijs («van rijles naar rijonderwijs») met o.a. een nationaal leerplan, leerportfolio en leerlingvolgsysteem;
- zorg voor een rijexamen dat past bij de leerinhoud die de leerling aangeboden krijgt in de rijopleiding (theorie en praktijk) en zorg voor voorspelbaarheid ervan met meerdere toetsmomenten en een competentiegerichte beoordeling;
- verplicht rij scholen het nationaal leerplan te volgen en houd toezicht op de kwaliteitsverbeteringen door o.a. eisen te stellen aan de bedrijfsvoering en een rij scholenregister in te voeren;
- laat de opleiding tot rijinstructeur aansluiten op de leerinhoud die de leerling (de aspirant-bestuurder) aangeboden krijgt in de rijopleiding («van rijinstructeur tot rijdocent») met o.a. een nationaal leerplan voor instructeursopleidingen en stel eisen aan docenten van instructeursopleidingen;
- richt een nieuwe, onafhankelijke organisatie op die toeziet op de kwaliteit van de verschillende bouwstenen en die de samenhang tussen de bouwstenen waarborgt, een Curriculum Commissie Autorijonderwijs.

Zienswijze op het advies en vervolgstappen: eerste reactie

In het verlengde van het stellen van kwaliteitseisen aan het rijonderwijs, ligt het stellen van eisen aan het rijexamen, rij scholen en rijinstructeurs in de rede. Deze onderling samenhangende vereisten zullen bijdragen aan een beter toegeruste beginnende bestuurder en daarmee de verkeersveiligheid vergroten.

- Modulair opleiden en examineren betekent dat vaardigheden al tijdens de opleiding van de leerling worden getoetst, omdat de examenrit in tijd is beperkt. De uitwerking van deze maatregel wordt in samenhang

bezien met de proeftuinen voor de beginnende bestuurder waarin de effectiviteit van een andere opzet van het examentraject, modulair en langer examineren en begeleid rijden wetenschappelijk wordt getoetst.

- Meer toezicht op de rijkschoolbranche met behulp van een verplicht rijsholenregister. Hierdoor wordt onder meer toezicht mogelijk op de inhoud van de opleiding van de leerling. Dit kan bijdragen aan een hogere kwaliteit van rijsholen en het tegengaan van misstanden.
- Het stellen van eisen aan de rijinstructeursopleiding. Hierdoor wordt toezicht mogelijk op de inhoud van de opleiding tot rijinstructeur.
- Daarnaast worden de handhavingsinstrumenten die zien op de periode ná het halen van het rijbewijs momenteel tegen het licht gehouden. Onderzocht wordt hoe deze doelgroep effectiever kan worden aangepakt. Ook adequate handhaving is cruciaal om de verkeersveiligheid te vergroten.

Gezien de demissionaire status van het kabinet past het mij niet om vergaande of onomkeerbare politieke besluiten te nemen. Dit is aan een volgend kabinet. Ik hecht er, mede gezien de serieuze problematiek en het feit dat er groot draagvlak is voor dit advies, wel aan dat dit advies opvolging krijgt. Daartoe zal ik de volgende sporen volgen.

1. Korte termijn acties in overleg met de rijkschoolbranche, IBKI en het CBR

In het advies wordt een aantal korte termijn acties benoemd die binnen de bestaande wettelijke kaders passen. Ik zal stimuleren dat deze acties door de rijkschoolbranche, IBKI en het CBR worden opgepakt.

Enkele voorbeelden hiervan zijn de werkwijze om op vrijwillige basis collegiaal te toetsen tijdens de opleiding van de leerling, het invoeren van een checklist als instrument voor de rijinstructeur om na te gaan of een leerling examengereed is en het stimuleren van het gebruik van de tussentijdse toets⁴. Het CBR verkent daarnaast de mogelijkheden om te experimenteren met het vastleggen van het rijexamen met behulp van rijdata.

IBKI zal verkennen of het bestaande register dat IBKI bijhoudt toegankelijker kan worden gemaakt voor de burger en welke relevante informatie hieraan nu al kan worden toegevoegd zonder wijziging van wet- en regelgeving. Daarnaast zal IBKI het effectiever inzetten van een kwaliteitscontrole op de uitvoering van de theoretische bijscholing van rijinstructeurs voorbereiden.

2. Voorbereiding mogelijke besluitvorming volgend kabinet

Veel van de in het advies genoemde maatregelen vergen aanpassing van wet- en regelgeving. De komende maanden toets ik deze maatregelen op uitvoerbaarheid, juridische gevolgen en administratieve lasten en het tijdpad en de kosten verbonden aan het uitrollen van deze maatregelen.

Dit stelt het volgende kabinet in staat zo snel als mogelijk met een integrale kabinetsreactie op dit advies te komen.

⁴ In het plan van aanpak Taskforce examenafname gericht op het reduceren van de reserverings-termijnen wordt het tijdelijk schrappen van de TTT genoemd als een maatregel die mogelijk moet worden genomen. Eind mei wordt hierover meer bekend. Dit neemt niet weg dat de tussentijdse toets een belangrijk instrument is dat bijdraagt aan een goed voorbereide leerling.

Specifiek aandachtspunt hierbij is dat de heer Roemer adviseert om een curriculumcommissie in te stellen die een nationaal leerplan ontwikkelt en toeziet op de (samenhangende) kwaliteit van de rijsscholen, examens, rijinstructeurs en examinatoren. Het instellen van een dergelijke commissie met vergaande bevoegdheden vraagt de nodige inspanningen. De wijze waarop dit het beste ter hand kan worden genomen zal nader moeten worden onderzocht, zodat het nieuwe kabinet hierover kan besluiten.

3. Permanente verkeerseducatie

Bij de Minister van OCW zal ik conform het advies van de heer Roemer aandacht vragen voor het belang van permanente verkeerseducatie in het basis- en voortgezet onderwijs.

4. Betrekken leden begeleidingsgroep

Ik zal op periodieke basis de begeleidingsgroep informeren over de vervolgstappen, ook waar het gaat over de korte termijn acties en waar nodig betrek ik hen hierbij.

De heer Roemer benoemt in het advies het belang dat de rijsschoolbranche als één koepelorganisatie acteert waarin de belangen van de rijsschoolbranche worden behartigd. Ik ondersteun dit omdat hierdoor in gezamenlijkheid opvolging kan worden gegeven aan het advies.

Ten slotte laat ik u weten dat, indien de Kamer daar behoefte aan heeft, de heer Roemer heeft aangeboden een technische briefing te verzorgen over zijn advies.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
C. van Nieuwenhuizen Wijbenga